

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора психологічних наук, професора

Помиткіної Любові Віталіївни

«Психологічні чинники розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі»

представлену до захисту на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 053 Психологія

Актуальність теми дисертаційної роботи. Сучасний світ детермінує появу нових технологій, які входять у всі сфери життя суспільства (соціальна, професійна, політична, економічна тощо). Медіатехнології стали одними із тих, що активно інтегрувалися у життєвий простір людини. Особливо гостро це відчули фахівці різних галузей, зокрема і соціономічного профілю, з початком світової пандемії COVID – 19 на весні 2020 року. Саме тоді психологи-практики почали активніше опановувати нові форми роботи у медіаформаті.

Практикуючі психологи організують онлайн-заходи: марафони, вебінари, інтенсиви, квести, тренінги та консультувати клієнтів онлайн. Проте, фахівці-психологи зіткнулися з низьким рівнем розвитку необхідних технічних і маркетингових знань, умінь і навичок, низьким рівнем комунікативної компетентності у медійному просторі та були психологічно не готовими працювати в такому форматі.

Таким чином, нагальним і досить важливим питанням для теоретиків і практиків психологічної галузі знань постає необхідність для підготовки висококваліфікованих майбутніх психологів – готових до роботи в медійному просторі. А також у формуванні у майбутніх фахівців комунікативної компетентності у медійному просторі та професійної медіакомпетентності.

Виходячи з цього, актуальність і важливість дисертаційного дослідження Пономаренко Т.І. не викликає сумніву. Мета представленої дисертаційної роботи, що полягає у теоретичному та емпіричному дослідженні психологічних чинників розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі та розробці і впровадженні програми та методичних рекомендацій присвячених розвитку досліджуваного феномену, а також поставлені завдання визначені вірно та виконані своєчасно.

Наукова новизна одержаних результатів. На нашу думку, особливо значущими положеннями наукової новизни є наступні:

- по-перше, авторка переконливо аргументує положення про те, що сучасні медіатехнології активно увійшли у професійний простір психологів-практиків і

тому виникає необхідність формувати у майбутніх психологів комунікативну компетентність у медійному просторі та професійну медіакомпетентність ще на етапі навчання здобувачів вищої освіти;

- по-друге, дисертанткою здійснено глибокий аналіз чинників розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі та виокремлено три групи психологічних чинників за рівнем значущості впливу на досліджуваний феномен;
- по-третє, Пономаренко Т.І. детально представила особливості професійної діяльності психологів-практиків у медійному просторі та структуру професійної медіакомпетентності, яка є детермінантою її успішності та однією із провідних чинників розвитку феномену що вивчався;
- по-четверте, авторкою влучно висвітлено зміст та структуру понять «комунікативна компетентність майбутнього психолога у медійному просторі» та «професійна медіакомпетентність»;
- по-п'яте, значущими є авторська програма онлайн-марафону та розроблені рекомендації для викладачів, майбутніх психологів та практикуючих фахівців щодо розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі.

Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків дисертації.

Пономаренко Т.І. переконливо доводить що комунікативна компетентність майбутніх психологів у медійному просторі є провідною серед професійних компетентностей психолога-практика і вимагає всебічного дослідження та внесення змін у процес професійної підготовки майбутніх фахівців-психологів.

Авторкою на належному рівні доведено, що комунікативна компетентність майбутнього психолога у медійному просторі складається із чотирьох компонентів (когнітивний, емоційний, поведінковий, медійний) та являє собою сукупність знань, умінь і навичок, що необхідні для успішної комунікації в медіапросторі з метою реалізації професійних цілей, серед яких: просвітницька та рекламна діяльності у медіапросторі, організація заходів в онлайн (марафони, конференції, тренінги), забезпечення якісної індивідуальної та групової роботи з клієнтами, організація ефективного зворотного зв'язку, публікаційна діяльність тощо.

Здобувачка правомірно вказує на те, що інноваційний прогрес, світова пандемія та війна на території України зумовили необхідність формування у майбутніх психологів нових компетентностей і психологічної та професійної готовності працювати у медіаформаті в умовах невизначеності.

Позитивне враження справляє аналіз стану наукової розробки теми та опрацювання значної кількості вітчизняних та зарубіжних джерел з даної проблематики, оскільки авторка звертається не лише до психологічної літератури, а й до педагогічної, філософської та ін. Це дало змогу продемонструвати міждисциплінарний характер досліджуваної проблеми, а також достатньо глибоке розуміння комунікативної компетентності у медійному просторі.

Ідея, закладена в назві дисертації Пономаренко Т.І., послідовно розкривається в тексті роботи, що є логічно завершеним дослідженням. У ньому сформульовані нові науково аргументовані результати, які у сукупності вирішують поставлені завдання і сприяють збагаченню сучасної психологічної науки та удосконаленню практики підготовки майбутніх психологів у ЗВО.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. Проведений аналіз представленої дисертаційної роботи дає підстави констатувати, що дисертація логічно структурована, розділи взаємопов'язані і становлять цілісне наукове дослідження, що дозволило авторці досить глибоко дослідити проблему психологічних чинників розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі та досягнути поставленої мети.

Таким чином, дана дисертація, безперечно, сприяє збагаченню наукових знань про сутність, зміст, рівні і засоби, а також роль психологічних чинників у розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі. Зміст роботи Пономаренко Т.І. свідчить про досить високий рівень її теоретичних знань і практичних навичок для розв'язання науково-дослідницьких проблем.

Висновки розкривають основні положення змісту роботи та повною мірою відповідають поставленим завданням. Виходячи з аналізу основної частини дисертації, а також додатків, можна зробити висновок, що мета дисертаційного дослідження досягнута, а робота є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Значення одержаних результатів для науки та напрями їх використання.

Теоретичне значення одержаних результатів полягає в окресленні змісту та структури понять «комунікативна компетентність майбутнього психолога у медійному просторі» та «професійна медіакомпетентність».

Практичне значення дослідження полягає у розробці авторського опитувальника для дослідження рівня розвитку професійної медіакомпетентності майбутніх психологів, програми онлайн-марафону щодо розвитку досліджуваного феномену, моделі розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі та моделі професійної діяльності психолога-практика у медійному просторі і в

тому, що викладені у роботі положення, висновки та рекомендації мають прикладне застосування – розраховані на використання при розробці навчальних програм викладачами в процесі професійної підготовки майбутніх психологів.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях. Основні положення та результати дисертаційного дослідження Пономаренко Т.І. повного мірою відображено у 5 одноосібних наукових статтях, 3 у співавторстві з науковим керівником, серед яких 4 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у міжнародному періодичному фаховому виданні, 1 – у виданні що індексується науковою базою Scopus та 2 – у колективних зарубіжних монографіях та 12 тезах авторки.

Дискусійні положення та зауваження.

У цілому, оцінюючи позитивно представлену дисертаційну роботу, потрібно також вказати деякі зауваження і побажання.

По-перше, у роботі дисертантки описані переваги роботи психолога-практика у медійному просторі, але не вказано про недоліки. На нашу думку, варто було б це також описати у дисертаційному дослідженні, що покращило б роботу.

По-друге, дисертаційне дослідження тільки б виграло, якби його авторка описала та схарактеризувала динаміку формування комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі.

По-третє, текст дисертації подекуди перенасичений складносурядними та складнопідрядними реченнями. Це іноді ускладнює сприймання висунутих авторкою тез та положень. На наш погляд, краще було б мінімізувати використання таких речень.

Однак, наведені зауваження не знижують наукової значимості дисертаційної роботи Пономаренко Т.І. Вони можуть сприйматися як рекомендації для подальшої роботи над науковою проблемою, що є надзвичайно актуальною для сучасного суспільства. Дисертація Пономаренко Т.І. «Психологічні чинники розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі», є самостійним, завершеним дослідженням, що містить науково обґрунтовані цікаві і досить важливі результати у заявленій галузі знань.

Загальний висновок.

Враховуючи вищезазначене, вважаю, що за змістом та оформленням дисертаційна робота Пономаренко Т.І. «Психологічні чинники розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у медійному просторі», відповідає вимогам відповідно вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої

